

Afgørelser – Reg. nr.:

Fredningen vedrører:

Bemærkninger:

Bemærkninger om formål og bestemmelser:

Denne fredning indeholder ingen udtrykkelig formålsbestemmelse. Formålet må derfor udledes ud fra en fortolkning af fredningsafgørelsen. I dokumentet er de generelle bestemmelser fremhævet. Den fremhævede tekst er vejledende og er fremhævet som hjælp til læseren. Fredningens generelle bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne](#)

Domme:

Taksationskommissionen:

Miljø- og Fødevareklagenævnet:

Fredningsnævnet:

Forslag:

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

FREDNINGSNÆVNET >

Kirkeby bd. II bl. 35
og 36, art. nr. 142,
430 og 143 Kirkeby
ejerlav, Røms sogn.

Anmelder: NATURFREDNINGSNÆVNET FOR
TØNDER AMTSRAADSKREDS

Frednings servitut.

Stempel- og gebyrfri
lov nr. 140/1987.

For at sikre den frie beliggenhed af ~~Røms sogns~~
kirke og for at kirkens og kirkegårdens omgivelser altid kan
fremtræde så værdigt som muligt og efter forhandlinger med de
kirkelige myndigheder og naturfredningsnævnet for Tønder amts-
råds-kreds erklærer undertegnede ~~Røms sogns menighedsråds~~ **maa**
kirkens og præsteembedets vegne

som ejer af ejendommen art. nr. 142 - kirken og art. nr. 430 og 143
- præsteembedet,

mig herved villig til at lade et areal af denne ejendom frede.

Arealet betegnes således:

Parcel 269/97 kortbl. 4 - art. 430 Kirkeby,
" 268/98 " 4 - " 142 "

ubbyggede hede-parceller nord for kirken.

Parcel 24, 25 og 253/27 kortbl. 4 - art. 143 Kirkeby,

ubbyggede fænger vest og syd for kirken.

Sæmtlige fornavnte parceller fredes i deres helhed.

Parcel 22 og 23 kortbl. 4 - art. 143 Kirkeby,

ubbyggede fænger sydvest for kirken.

Der fredes den del af parcellerne, der ligger indenfor 100 meter
fra kirkegården parcel 175/30 etc.

Fredningen har følgende indhold:

ejheller maa de

Arealerne må ikke bebygges. ~~XXXX~~ beplantes således, at ud-
sigten til kirken ødelægges midlertidigt eller vedvarende. Der
må ikke på arealerne opsættes skure, udsalgssteder, boder, vogne
til beboelse eller opbevaring af redskaber eller lignende. Ej-
heller må der på arealet opsættes toiletter, hønsehuse, pelsdyr-
farme, hundegårde eller lignende, sprøjtehuse, benzinstandere,
transformatorstationer eller master til elektriske ledninger.

For fredningen ydes ingen erstatning.

Så længe de paagældende arealer administreres af de kirke-
lige myndigheder, træffer kirkeministeriet - dog efter indhentet
erklæring fra fredningsnævnet - afgørelse om nyplacering af byg-
ninger paa nævnte areal, og tillige om byggeplanen for disse. For-
saavidt angaar den have og gaardsplads m.v., der hører til den
umiddelbart ved arealerne liggende præstegaard (parcel 26),
træffer kirkeministeriet dog uden hensyn til denne fredningsde-
klARATION afgørelse om nyplacering af præstegaardens bygninger,
herunder tillige selve byggeplanen samt tilbygninger.

Fredningen tiltrædes af Tønder amts fredningsnævn, og grund-
ejereren tillader, at fredningsservituten uden udgift for ham
tinglyses på den fornævnte ejendom som vedrørende de foran an-
givne parceller og med oprykkende prioritet næst tidligere og
samtidig hermed tinglyste hæftelser og byrder, hvorom henvises
til ejendommens blad i tingbogen **α. Kirkeministeriets godkendelse**
se forbeholdes.

Påtaleberettiget efter denne servitut er naturfrednings-
nævnet for Tønder amtsrådskreds og menighedsrådet for **Rønn sogn**
samt Tønder amts provstiudvalg, hver for sig.

Menighedsrådets formand attesterer, at samtlige rådets med-
lemmer har underskrevet.

Rønn, den 9/12 1953.

sign.: Axel B. Jeppesen, P.J. Dahn, Jens H. Bløgg, I. Carl,
Holger H. Carl, Mathias Møller, Maren Jensen.

At samtlige menighedsrådets medlemmer har underskrevet
attesteres.

sign. Axel B. Jeppesen, sognepræst.
fm.

if
Det tiltrædes, at nærværende fredningsdeklARATION tinglyses
som servitutstiftende paa art.nr. 142, 143 og 430 Kirkoby ejerlav,
Rønn sogn.

Kirkeministeriet, den 26^{te} januar 1956.

K. H. V.

S. B.

sign. Rinar Løwe.

fm.

Naturfredningsnævnet
for

Tønder amt. **T i l t r æ d e s .**

Løgumkloster, den 11^{te} februar 1956.

K. H. V.

sign. Engelstoft.

fm.

Tinglysningspåtegning af 13/2 1956.

Naturfredningsnævnet
for
Tønder amt

Afskriftens rigtighed bekræftes.

den 26/2 1956

FREDNINGSNÆVNET >

Kirkeby bd. III bl. 118,
art. nr. 325 og 455
Kirkeby ejerlav,
Røms sogn.

Anmelder: NATURFREDNINGSNÆVNET FOR
TØNDER AMTSRAADSKREDS

Fredningsservitut.

Stempel- og gebyrfri
lov nr. 140/1937.

For at sikre den frie beliggenhed af **Røms sogne-**
kirke og for at kirkens og kirkegårdens omgivelser altid kan
fremtræde så værdigt som muligt og efter forhandlinger med de
kirkelige myndigheder og naturfredningsnævnet for Tønder amts-
rådsreds erklærer undertegnede **biavler Asmus Peter Juhl,**
Kirkeby,

som ejer af ejendommen art. nr. 455 og 325 af Kirkeby ejerlav,

mig herved villig til at lade et areal af denne ejendom frede.

Arealet betegnes således:

Parcel 286/98 bl. 4, art. 455.

parcel 285/98 bl. 4, art. 325.

beliggende nord for kirken.

Fredningen har følgende indhold:

De maa ej heller
Arealerne må ikke bebygges, ~~og~~ beplantes således, at ud-
sigten til kirken ødelægges midlertidigt eller vedvarende. Der
må ikke på arealerne opsættes skure, udsalgssteder, boder, vogne
til beboelse eller opbevaring af redskaber eller lignende. Ej-
heller må der på arealet opsættes toiletter, hønsehuse, pelsdyr-
farme, hundegårde eller lignende, sprøjtehuse, benzinstandere,
transformatorstationer eller master til elektriske ledninger.

For fredningen ydes ingen erstatning.

Ejeren forbeholder sig at opsætte bigaarde i en afstand af mindst 30 meter fra landevejen parcel 278/170 bl.4.
Bigaarden maa hegnes med et hegn 1 1/2 meter højt.

Fredningen tiltrædes af Tønder amts fredningsnævn, og grundejeren tillader, at fredningsservituten uden udgift for ham tinglyses på den fornævnte ejendom som vedrørende de foran angivne parceller og med oprykkende prioritet næst tidligere og samtidig hermed tinglyste hæftelser og byrder, hvorom henvises til ejendommens blad i tingbogen,

Påtaleberettiget efter denne servitut er naturfredningsnævnet for Tønder amtsrådskreds og menighedsrådet for **Rømø** sogn hver for sig.

Kirkeby, den 19^e sept. 1952.

sign. Asmus Peter Juhl.

Foranstaaende fredningsservitut tiltrædes.

Naturfredningsnævnet, den 16^e marts 1953.

for
Tønder amt

sign. Engelstoft.

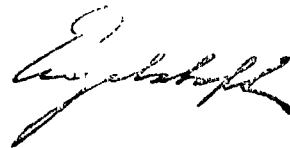
Tinglysningspåtegning af 26/3 1953:

Hautfredningsnævnet

for
Tønder amt.

Afskriftens rigtighed bekræftes.

den 9/4 1953.



FREDNINGSNÆVNET >

Kirkeby bd. I bl. 48,
 art. nr. 78 og 547
 Kirkeby ejerlav,
 Røms sogn.

Anmelder: NATURFREDNINGSNÆVNET FOR
 TØNDER AMTSRAADSKREDS

Fredningsservitut.

Stempel- og gebyrfri
 lov nr. 140/1937.

For at sikre den frie beliggenhed af **Røms sogne-**
 kirke og for at kirkens og kirkegårdens omgivelser altid kan
 fremtræde så værdigt som muligt og efter forhandlinger med de
 kirkelige myndigheder og naturfredningsnævnet for Tønder amts-
 rådskreds erklærer undertegnede **landmand Charles L. Hansen,**
Kirkeby,

som ejer af ejendommen art. nr. 78 Kirkeby,

~~parcel 230/19 bl. 4 Kirkeby, beliggende nord-vest for kirken~~

mig herved villig til at lade et areal af denne ejendom frede.

Arealet betegnes således:

parcel 230/19 bl. 4 Kirkeby, beliggende nord-vest for kirken,
 dog kun den del af parcellen, der ligger indenfor en afstand af
 100 meter fra kirkegården parcel 175/30 etc.

Fredningen har følgende indhold:

Arealerne må ikke bebygges, ~~uden~~ ^{Den maa ej heller} beplantes således, at ud-
 sigten til kirken ødelægges midlertidigt eller vedvarende. Der
 må ikke på arealerne opsættes skure, udsalgssteder, boder, vogne
 til beboelse eller opbevaring af redskaber eller lignende. Ej-
 heller må der på arealet opsættes toiletter, hønsehuse, pelsdyr-
 farme, hundegårde eller lignende, sprøjtehuse, benzinstandere,
 transformatorstationer eller master til elektriske ledninger.

For fredningen ydes ingen erstatning.

Fredningen tiltrædes af Tønder amts fredningsnævn, og grundejeren tillader, at fredningsservituten uden udgift for ham tinglyses på den fornævnte ejendom som vedrørende de foran angivne parceller og med oprykkende prioritet næst tidligere og samtidig hermed tinglyste hæftelser og byrder, hvorom henvises til ejendommens blad i tingbogen,

Påtaleberettiget efter denne servitut er naturfredningsnævnet for Tønder amtsrådskreds og menighedsrådet for **Rsmø sogn** hver for sig.

Kirkely, den 19' sept. 1952,

sign. Charles Hansen.

Foranstaaende fredningsservitut tiltrædes.

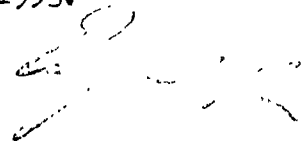
Naturfredningsnævnet **, den 14' marts 1953.**
for **P. n. v.**
Tønder amt.

**sign. Engelstoft.
ind.**

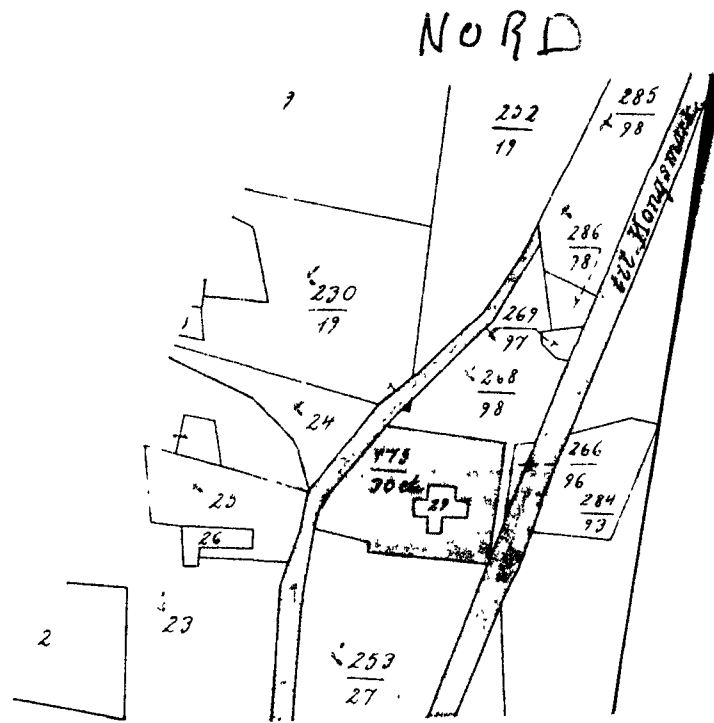
Tinglysningspåtegning af 26/3 1953.

Naturfredningsnævnet
for
Tønder amt.

Afskriftens rigtighed bekræftes.
den 9/4 1953.



KORT >



RØM Ø.

Kirkens kort 62.4.

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.:

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning

U D S K R I F T
for
FORHANDLINGSPROTOKOLLEN
for
Fredningsnævnet for Sønderjyllands
Amts Nordlige Fredningskreds.

Den 23. marts 1990 kl. 14,00 afholdt Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts Nordlige Fredningskreds møde ved Rømø Kirke. Nævnet var repræsenteret af formanden, civildommer Ib Lind Larsen, Haderslev, det amtsrådsvalgte medlem, gårdejer Thomas Lauridsen, Stubbum, Christiansfeld, og det af Skærbæk Kommune valgte medlem, landmand Svend Ole Gammelgård, Gejlbjerg, Skærbæk. Som sekretær medvirkede civildommer Torkil Rasmussen, Kolding.

Der foretoges:

F. 6/89

Fredningsbestemmelserne ved Rømø Kirke, matr. nr. 78 Kirkeby, Rømø, m.fl.

Rekvirent: Ribe Stiftsøvrighed.

Der fremlagdes:

1. Skrivelse af 23. januar 1989 fra Rømø Præsteembede med påtegninger,
2. skrivelse af 26. april 1989 til Sønderjyllands Amtskommune, fredningsafdelingen,

Miljøministeriet, J. nr. SN

121318-0006
19 APR. 1990

Akt. nr. 5

3. kopi af skrivelse af 27. oktober 1989 til sognepræsten, Sønderjyllands Amtskommune og Ribe Stiftsøvrighed,
4. kopi af fredningsregisteret ved fredningen af Rømø kirkes omgivelser,
5. kopi af fredningsservitut af 9. december 1953,
6. afrids af matrikelkort,
7. kort,
8. omslag med 5 fotografier og
9. indkaldelse med indvarslingsliste.

For Ribe Stiftsøvrighed mødte stiftsfuldmægtig Finn Brandi Hansen.

For Tørninglen Provsti mødte provst Ove Lund og provstiudvalgsmedlemmerne Ove Falkesgaard, Kirsten Clausen, Viggo Stidsen og Laurids Roager.

Sognepræst Poul J. Willer var mødt.

For Rømø Kirkes Menighedsråd mødte formanden Bodil Glistrup og medlemmerne Birthe Winther, Kirsten Rasmussen, Carl Petersen, Gerda Carl og Niels Offersen.

For Sønderjyllands Amtskommune, fredningsafdelingen mødte landinspektør Palle Grønlund.

For Skærbæk Kommune mødte formanden for ejendomsudvalget Laurids Nissen og kommuneingeniør Niels Ejnar Bech.

For Danmarks Naturfredningsforening mødte fru Rosa Schmidt.

For Lindet Statsskovdistrikt mødte statsskovrider Jørgen Eigaard.

Ejeren af matr. nr. 78 Kirkeby, Rømø, fru Thora Hansen, var mødt. Endvidere mødte dennes søn, der er bruger af ejendommen, vognmand Knud Erik Hansen, og med ham konsulent Poul Himmelstrup, Danske Vognmænd.

Der foretoges besigtigelse, hvorunder landinspektør Palle Grønlund redegjorde for fredningsdeklarationen og fredningens grænser.

Sagen forhandlede herefter på Kommandørgården. Sognepræst Poul J. Willer deltog ikke i forhandlingen.

Stiftsfuldmægtig Finn Brandi Hansen redegjorde for sagens rejssning og bemærkede, at stiftsøvrigheden ønsker fredningsnævnets afgørelse af, om det er i strid med fredningsbestemmelserne at anlægge grusbunker, og om den indrettede andedam med andehus ligeledes er i strid med bestemmelserne. Stiftsøvrigheden ønsker for så vidt grusbunkerne og andehuset fjernet.

Provstiudvalget tilsluttede sig dette.

Menighedsrådsformanden bemærkede, at man gerne ønsker en løsning også under hensyn til vognmandens interesser.

Finn Brandi Hansen foreslog herefter beplantning.

Ejeren og brugeren af ejendommen bemærkede, at de aldrig har gjort sig klart, at der var tinglyst fredningsdeklaration. Der har ikke hidtil været problemer i forbindelse med oplagspladsen.

Naturfredningsforeningens repræsentant bemærkede, at der ikke hidtil har været problemer. Hun tilsluttede sig beplantningsforslaget.

Jørgen Eigaard og Skærbæk Kommunes repræsentanter tilsluttede sig ligeledes beplantningsforslaget.

Palle Grønlund bemærkede, at det er oplyst af blandt andet brugeren, at oplagspladsen er indrettet før 1. april 1970, der er ikrafttrædelsesdato for by- og landzoneloven. Pladsen er siden u-hjemlet siden er udvidet ind i det fredede område. Der er ligeledes oprettet en sø her. Depotet kunne eventuelt placeres et andet sted. Rømø har behov for en materiale/lagerplads, og der bør også tages hensyn til erhvervsvirksomheden som sådan. Adgangsvejen er en privat fællesvej. Oplagspladsen er nok blevet for stor. Han ser gerne beplantning inden for pladsens nuværende grænser. Der bør ikke plantes foran søen. Andehuset bør nok ikke kræves fjernet. Der bør være tale om et 5-10 m bredt beplantningsbælte med fyr.

Efter forhandling opnåedes der enighed mellem samtlige tilstedeværende om, at der på ejerens/brugers foranstaltning plantes et 10 m bredt plantningsbælte af fyr, således at plantningen finder sted i den syd for oplagspladsen liggende markfænde, parallelt med den første del af adgangsvejen ud for kirken, og således at der ikke plantes foran vandhullet. Beplantningen udføres inden 1. juni 1990.

Nævnets medlemmer voterede internt og meddelte dispensation fra fredningsbestemmelserne til indretning af den anførte beplantning. Der gaves samtidig tilladelse til udnyttelse af oplagspladsen med dens nuværende udstrækning inden for det fredede område på betingelse af, at der foretages beplantning som anført.

Formanden bemærkede, at han ønsker indberetning fra fredningsafdelingen umiddelbart efter, at beplantningen er foretaget.

Fredningsnævnets afgørelse kan påklages til Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, senest 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. En tilladelse eller dispensation må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Er klage indgivet, må tilladelse eller dispensation ikke udnyttes, med mindre den oprettholdes af Overfredningsnævnet.

Sagen sluttet.

Mødet hævet.

Lind Larsen

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Fredningsnavnet for Sønderjyllands Amts
Nordlige Fredningskreds, den 18 APR. 1990

Lind Larsen
Lind Larsen

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen
= 4 JUNI 2010

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

By- og Landskabsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø.

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

3. juni 2010
Fredningssag 12-2010

J. nr.: 12/2010: Ansøgning om dispensation til at rejse en genforeningssten på et fredet areal nord for Rømø Kirke.

Fredningsnævnet har den 16. april 2010 modtaget en ansøgning fra en komite ved Arne Hansen, Hattesvej 11, 6792 Rømø, fremsendt af Tønder Provsti, om dispensation til at rejse en (bredde x højde x dybde) 90 x 90 x 50 cm stor sten på ejendommen matr. nr. 142 Kirkeby, Rømø, til minde om genforeningen.

Ejendommen matr. nr. 142 Kirkeby, Rømø ligger umiddelbart nord for Rømø Kirke. En del af ejendommen er indrettet til parkeringsplads.

Ejendommen er fredet ved deklaration af 9. december 1953, tinglyst den 13. februar 1956, om fredning af Rømø Kirkes omgivelser. Det fremgår af fredningsdeklarationen, der er en såkaldt Exnerfredning, at det er formålet med fredningen at sikre den frie beliggenhed af Rømø Kirke samt sikre, at kirken og dens omgivelser altid fremtræder så værdigt som muligt. Der må derfor ikke på de fredede arealer opføres bygninger, foretages beplantning eller anbringes genstande, der kan skæmme indsigten til og udsigten fra kirken.

Ejendommen er endvidere fredet ved Naturklagenævnets afgørelse af 28. juni 2002 om fredning af Vesterhede – et areal syd for Rømø Kirkeby.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne i fredningsdeklarationen og Naturklagenævnets afgørelse, såfremt der skal rejses en genforeningssten på de fredede arealer nord for Rømø Kirke.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelsen fredag den 28. maj 2010.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele dispensation til at rejse genforeningsstenen på de vilkår, der er anført i afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Den 9. december 1953 pålagde Rømø menighedsråd en del af arealerne omkring Rømø kirke, herunder ejendommen matr. nr. 142 Kirkeby, Rømø, en kirkeomgivelsesfredningsdeklaration - en såkaldt Exnerfredning. Deklarationen blev tinglyst den 13. februar 1956.

Følgende fremgår af deklARATIONEN:

” ...

For at sikre den frie beliggenhed af Rømø sognekirke og for at kirkens og kirkegårdens omgivelser altid kan fremtræde så værdigt som muligt og efter forhandlinger med de kirkelige myndigheder og naturfredningsnævnet for Tønder amtsrådskreds erklærer undertegnede Rømø sogns menighedsråd på kirkens og præsteembedets vegne som ejer af ejendommen art. nr. ...142 ...- præsteembedet - at lade et areal af denne ejendom frede ...

Fredningen har følgende indhold:

Arealerne må ikke bebygges, ej heller maa de beplantes således, at udsigten til kirken ødelægges midlertidigt eller vedvarende. Der må ikke på arealerne opsættes skure, udsalgssteder, boder, vogne til beboelse eller opbevaring af redskaber eller lignende. Ej heller må der på arealet opsættes toiletter, hønsehuse, pelsdyrfarme, hundegårde eller lignende, sprøjtehuse, benzinstandere, transformatorstationer eller master til elektriske ledninger...”

Naturklagenævnet traf den 28. juni 2002 afgørelse om fredning af Vesterhede på Rømø for at sikre områdets landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier, herunder samspillet mellem hedearealerne og de egnskarakteristiske huse. Naturklagenævnet har blandt andet anført i begrundelsen for fredningen af Vesterhede, at

”der er tale om et enestående kulturhistorisk værdifuldt område, hvor landskab og bygninger indgår i et uadskilleligt samspil, og at dette kulturmiljø i dag er truet af tilgroning og bebyggelsesændringer. Disse værdier bør sikres ved en fredning frem for ved en bevarende lokalplan, som vil kunne ændres af kommunen ved en ny lokalplan og ved dispensationer fra en lokalplan...”

Naturklagenævnet har fastsat blandt andet følgende fredningsbestemmelser for området:

§ 1. Formålet med fredningen

Fredningen har til formål,

at skabe en varig sikring af områdets landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier, herunder samspillet mellem hedearealerne og de egnstypiske huse,

at skabe mulighed for at der kan ske naturpleje og naturgenopretning i området, således at områdets natur- og kulturhistoriske værdier bevares og forbedres, og

at sikre offentligheden adgang til arealerne og til veje og stier i området.

§ 2. Bevaring af området

De fredede arealers natur- og kulturværdier skal sikres, bevares og forbedres.

...

§ 5. Terrænændringer

Der må ikke foretages terrænændringer...

§ 6. Bebyggelse m.v.

Der må ikke opføres ny bebyggelse. Der kan dog med Fredningsnævnets godkendelse opføres tilbygninger, udhuse, garager o. l. i forbindelse med eksisterende bebyggelse..."

I et brev af 10. april 2010 har en komite bestående af blandt andet Arne Hansen, Hattesvej 11, Rømø, ansøgt Tønder Provsti om tilladelse til at rejse en genforeningssten på ejendommen matr. nr. 142 Kirkeby, Rømø.

I brevet har Arne Hansen anført blandt andet:

"Vi er en komite på 4 personer som er gået sammen for at få opstillet en sten til minde om genforeningen i 1920. Rømø sogn er snart det eneste sogn som ikke har opsat en mindesten og da det i år er 90 år siden genforeningen, ønsker vi at markere dette ved at opsætte en sten et passende sted. Vi har set på flere lokaliteter og har fundet en god placering nord for kirken ved parkeringspladsen på et stykke jord, matr. nr. 142 tilhørende kirken. Området er så vidt vi ved fredet.

På den baggrund skal vi herved ansøge om tilladelse til at opsætte en genforeningssten med indskrift på omtalte sted. Stenen ønskes afsløret den 15. juni 2010 som er 90 årsdagen for genforeningen.

Der vil ikke være udgifter for menighedsrådet i forbindelse med opsætning af stenen ..."

I en mail af 15. april 2010 til Provstiudvalget har Rømø menighedsråd oplyst, at menighedsrådet ikke har indvendinger mod, at der rejses en genforeningssten på parkeringspladsen nord for Rømø kirke.

Tønder Provsti har ved mail af 16. april 2010 videresendt ansøgningen til Fredningsnævnet. I mailen har Provstiudvalget anført, at udvalget kan anbefale, at der rejses en genforeningssten.

Tønder Kommune har i en mail af 27. maj 2010 anført:

”

...

Fredningsnævnet har fremsendt ansøgning om placering af en genforeningssten nord for Rømø Kirke.... Der er indkaldt til besigtigelse i morgen d. 28. maj.

Arealet er fredet, med bestemmelse bl.a. om at der ikke må anbringes genstande, som kan skæmme indblik til eller udsigt fra kirken.

De genforeningssten, der står rundt omkring i Sønderjylland er typisk 1 - 1,8 m høje og 0,8 - 1 m brede. Det er Tønder kommunes vurdering, at såfremt stenen ligger i denne størrelsesorden vil indblikket ikke blive påvirket, bl.a. fordi stenen set fra nord vil stå bag med mindre klittoppe og spredte træer og buske. Fra øst, vest og syd står den ikke i indblik-feltet. Udsynet fra kirken vil heller ikke blive påvirket, især ikke hvis stenen fremstår som ubehandlet natursten med en indskrift, der ikke reflekterer lyset eller er udført i "ualmindelige" farver. Det kan bemærkes, at der jævnligt er parkeret biler på arealet, som harmonerer væsentligt dårligere med omgivelserne.

Jeg skal undskylde at kommunen ikke ser sig i stand til at deltage i besigtigelsen og at vi svarer så sent..."

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har behandlet ansøgningen på nævnets møde den 28. maj 2010, hvor der tillige er foretaget besigtigelse.

I mødet deltog for ansøgeren Rosa Schmidt, Rømø, for Rømø sogns menighedsråd formanden Birthe Storm Winther, kirkeværge Kirsten Rasmussen, menighedsrådsmedlem Arne Hansen og menighedsrådsmedlem Gunnar Jørgensen, for Tønder Provstiudvalg provst Thala Juhl Holdt og provstiudvalgets formand Poul Anton Martinussen, for Ribe Stift fuldmægtig Kristine Frank Jørgensen, for Miljøcenter Ribe naturgeograf Jørgen Clausen, for Danmarks Naturfredningsforenings lokal-komite Leo Eller, Tønder, og for Friluftsrådets lokalafdeling Svend Kristiansen, Højer.

Under besigtigelsen oplyste Fredningsnævnets formand, at nævnet har modtaget en ansøgning fra en lokal komite af Rømøborgere om dispensation til at opsætte en genforeningssten på ejendommen matr. nr. 142 Kirkeby, Rømø, der ligger nord for Rømø kirke. En del af ejendommen anvendes som parkeringsplads. Det areal, ansøgningen vedrører, er fredet ved Naturklagenævnets afgørelse af 28. juni 2002 om fredning af Vesterhede - et areal syd for Rømø Kirkeby - og en Exnerfredning, tinglyst den 13. februar 1956 på arealerne omkring Rømø Kirke. Det fremgår af fredningsbestemmelserne i Naturklagenævnets afgørelse blandt andet, at de fredede arealers natur- og kulturværdier skal sikres, bevares og forbedres, og at der ikke må foretages terrænændringer på de fredede arealer, samt af Exnerfredningen, at indsigt til og udsigt til kirken ikke må ødelægges. Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation til at rejse genforeningsstenen.

Rosa Schmidt redegjorde for ansøgningen og oplyste blandt andet, at en kreds af lokale borgere ønsker at mindes Sønderjyllands genforening med Danmark ved at rejse en genforeningssten ved Rømø Kirke. Stenen, som er udvalgt, er en granitsten med inskriptionen "Til minde om genforeningen 1920" efterfulgt af et par verselinjer og nederst "Skænket af øens beboere". Rømø sogn er et af de eneste sønderjyske sogne, der ikke har rejst en genforeningssten. Der blev umiddelbart efter genforeningen iværksat en indsamling for at skaffe penge til at sætte mindetavler for sognebørn fra Rømø, der faldt i de 2 slesvigske krige og i 1. verdenskrig. Der var ikke dengang yderligere penge

til rådighed, så ønsket om at rejse en genforeningssten blev ikke opfyldt. En kreds af Rømøborgere har genoptaget arbejdet med at skaffe penge til en sten. Stenen skal rejses på den sydvest vendte skråning af klitten i det nordøstlige hjørne af parkeringspladsen nord for Rømø Kirke og ud mod landevejen mod Havneby. Stenen måler 90 cm x 90 cm x 50 cm. Der skal ikke etableres et anlæg omkring stenen.

Samtlige mødte oplyste under besigtigelsen, at de på vegne de myndigheder, organisationer og foreninger, de repræsenterer, kan tiltræde, at der rejses en genforeningssten, og at stenen rejses på det foreslåede sted.

Friluftsrådets repræsentant foreslog under besigtigelsen, at der rejses en flagstang ved siden af stenen.

De øvrige mødte gav udtryk for betænkelighed ved dette forslag, fordi der er en flagstang både ved kirken og ved Rømø Præstegård.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan meddele dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Exnerfredningen, der er tinglyst på arealerne omkring Rømø Kirke, skal sikre indsigten til og udsigten fra Rømø kirke.

Det er formålet med fredningen af Vesterhede at skabe en varig sikring af områdets landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier, herunder samspillet mellem hedearealerne og de egns-typiske huse, at skabe mulighed for at der kan ske naturpleje og naturgenopretning i området, således at områdets natur- og kulturhistoriske værdier bevares og forbedres, fordi kulturmiljøet er truet af tilgroning og bebyggelsesændringer.

Det er Fredningsnævnets vurdering på baggrund af stenens størrelse og dens placering i forhold til kirken, at stenen ikke vil ændre indsigten til kirken, set fra nordøst, fordi den skal rejses bag en klittop, og udsigten fra kirken.

I betragtning af stenens størrelse og det beskedne jordarbejde, der skal foretages i forbindelse med rejsningen af stenen, vurderes rejsningen af stenen på det foreslåede sted heller ikke at stride mod fredningsbestemmelserne i Naturklagenævnets afgørelse. Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 komiteen dispensation til at rejse stenen på vilkår,

at der ikke i forbindelse med rejsningen af stenen foretages andre jordarbejder end de arbejder, opstillingen af stenen nødvendiggør,

at der ikke omkring stenen etableres et anlæg,

og

at der ikke ved stenen rejses en flagstang.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, af den lokale komite, der har ansøgt om tilladelse til at rejse genforeningsstenen, Rømø sogns menighedsråd, Tønder Provstiudvalg, Ribe Stift, Tønder kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, lokale foreninger og andre, som har væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til Fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra Fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgeren rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del,
Esbjerg, den 3. juni 2010


Margit Ø. Laub,
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Arne Hansen, Hattesvej 11, 6792 Rømø.
Rømø sogns menighedsråd ved formanden Birthe S. Winther, Gl. Færgevej 19, Kongsmark, 6792 Rømø.
Tønder Provsti, Rådhusstræde 5 B, 6240 Løgumkloster.
Ribe Stift, Korsbrødregade 7, 6760 Ribe.
Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.

By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.
Tønder Kommune, Teknisk Forvaltning, Kongevej 57, 6270 Tønder.
Museum Sønderjylland, Kulturhistorie Tønder, Kongevej 51, 6270 Tønder.
Skov - og Naturstyrelsen, Vadehavet, Stenbæksvej 29, Arnum, 6510 Gram.
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ Søren Eller, Leos Alle 26, 6270 Tønder.
Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.
Friluftsrådets lokalafdeling v/ Svend Kristiansen, Østerbyvej 32, 6280 Højer.
Dansk Ornitologisk Forening v/ Ove Steiner Rasmussen, Høgelshøj 83, 6200 Aabenraa.

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

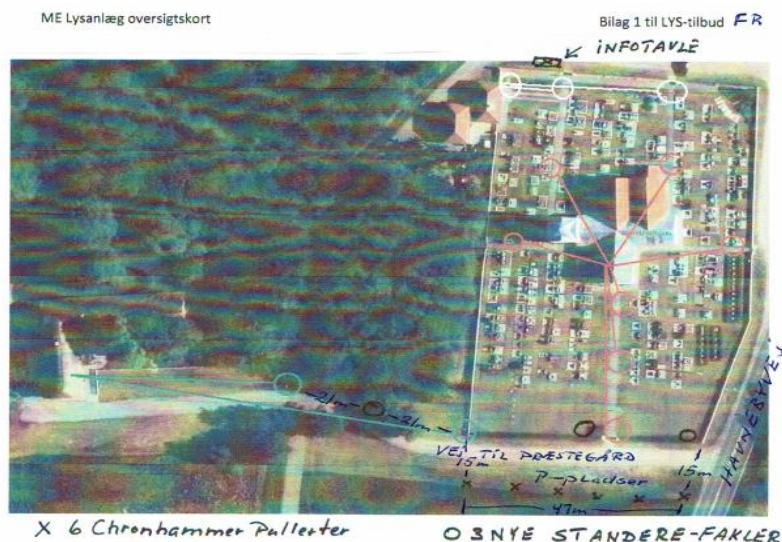
E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

6. december 2018
FN SJS 28/2018

J.nr.: FN SJS 28/2018: Ansøgning fra menighedsrådet for Sct. Clemens Rømø om tilladelse til at nedgrave elkabler mv. på kirkegården og omkringliggende arealer på ejendommen Havnebyvej 152, 6792 Rømø.

Fredningsnævnet har den 18. juni 2018 modtaget en ansøgning fra menighedsrådet for Sct. Clemens Rømø om tilladelse til at nedgrave elkabler mv. på kirkegården og omkringliggende arealer på ejendommen Havnebyvej 152, 6792 Rømø. Fredningsnævnet udbad sig yderligere oplysninger og disse modtog Fredningsnævnet den 12. september 2018, den 1. oktober 2018 og den 22. oktober 2018 fra Tønder Kommune.

Det fremgår af sagen, at der syd for kirken ønskes opsat 6 lys-pullerter. De er udført i ubehandlet stål og har en højde på 1.2 m. Derudover ønskes der opsat 3 nye lysstandere, der svarer til de standere, der allerede er opsat på området. Placeringen fremgår af kortet nedenfor. De røde cirkler viser placeringen af de eksisterende lysstandere.



3 nye fakler

De 6 fakler langs vejen til præstegården skal kunne:

- Tændes og slukkes fra præstegården
- Tændes og slukkes ved lysfølsomhed

Infotavlen er sat op på to standere på hver 195 cm høje, tavlen er 169 cm bred og 107 cm høj. Det fremgår af sagen, at infotavlen allerede er blevet opsat, men at denne er opsat lige uden for den nordlige mur og dermed ifølge fredningskortet er placeret udenfor det fredede område. Ligeledes vurderes belysningen på den nordlige del af kirkegården at være uden for fredningen.

Arealerne et stykke nord, syd og vest for Rømø Kirke er fredet ved deklarerationer af 14. marts 1953 og senere. Det fremgår blandt andet af deklarerationerne, at der ikke må opsættes master, så udsigten til kirken ødelægges.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation til det ansøgte.

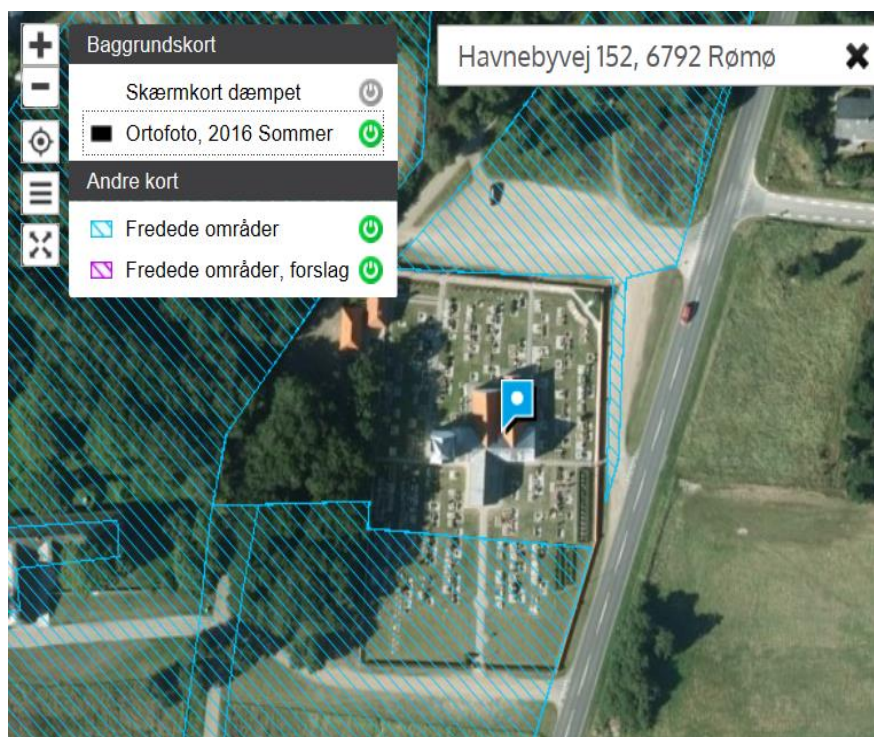
Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsordenens § 10, stk. 5 besluttet at meddele menighedsrådet for Sct. Clemens Rømø dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 og stk. 2. som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Af fredningsbestemmelserne fremgår:

”Arealerne må ikke bebygges eller beplantes således, at udsigten til kirken ødelægges midlertidigt eller vedvarende. Der må ikke på arealerne opsættes skure, udsalgssteder, boder, vogne til beboelse eller opbevaring af redskaber eller lignende. Ej heller må der på arealet opsættes toiletter, hønsehuse, pelsdyr farme, hundegårde eller lignende, sprøjtehuse, benzinstandere, transformatorstationer eller master til elektriske ledninger.”

Det med blå skraverede på kortet nedenfor viser fredningens omfang.



Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 5. november 2018 til Formanden for menighedsrådet, Viggo Christensen, Tønder Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Tønder, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt, Friluftsrådet Tønder, Tønder Provsti og Ribe Stift anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 26. november 2018.

Miljøstyrelsen, som yder teknisk bistand til Fredningsnævnet, har den 7. november 2018 udtalt, at det ansøgte ikke vil medføre beskadigelse, ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder på de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Ribe Stift har den 23. november 2018 skrevet:

”Til brug for sin vurdering af sagen har stiftsøvrigheden indhentet en erklæring af 22. november i 2018 fra kgl. bygningsinspektør Gunilla Rønnow.

I erklæringen anfører hun følgende:

”Der foreligger en ansøgning fra menighedsrådet vedr. nedgravning af kabler, både på kirkegården og udenfor.

Det er vanskeligt at forstå sagens indhold. Tilsyneladende er der kun søgt om gravetilladelse, men ikke om tilladelse til opsætning af lamper.

Man må forstå det således, at man delvis indenfor og delvis udenfor kirkegården ønsker at opsætte 3 lamper, svarende til dem der allerede er på kirkegården. Dette kan anbefales.

Desuden ønsker man at opsætte 6 lys-pullerter, udført i ubehandlet stål og med en højde på 1,2 meter syd for den vej, som går langs med kirkegårdens sydlige afgrænsning.

Dette har vi ingen indvendinger imod.

Vi kan ikke tage stilling til de arkæologiske krav der vil være ved gravearbejde på og udenfor kirkegården”.

Efter en gennemgang af det tilsendte materiale, herunder erklæringen fra den kongelige bygningsinspektør, kan det oplyses, at stiftsøvrigheden ikke vil modsætte sig en dispensation fra fredningen til at opsætte lamper og pullerter på det fredede areal som ansøgt.

For så vidt angår nedgravning af kabler og opsætning af belysning på selve kirkegården, der ikke er omfattet af fredningen, kan stiftsøvrigheden oplyse følgende:

Menighedsrådet, der forestår driften af kirkegården, træffer beslutning om belysningen på kirkegården. Menighedsrådets beslutning skal ikke godkendes af andre kirkelige myndigheder.

Der henvises til afsnit 2.2.2 på side 23 i Kirkeministeriets vejledning om kirker og kirkegårde fra 2001. Vejledningen kan ses via dette link:

<http://www.km.dk/fileadmin/share/publikationer/krg/Kirker.pdf>

For så vidt angår gravearbejder, herunder nedgravning af kabler mv., kan det oplyses, at Nationalmuseet har eneret på at udføre arkæologiske undersøgelser i kirker og på kirkegårde. Nationalmuseet ønsker sædvanligvis at blive orienteret om påtænkte gravearbejder på kirkegården mindst 5 uger før de iværksættes, når der skal graves dybere end 25-30 cm.

For så vidt angår arkæologiske undersøgelser uden for kirker og kirkegårde, varetages de af det lokale museum – på Rømø af Museum Sønderjylland.”

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 kan fredningsnævnet kun meddele dispensation fra en fredning, hvis det ansøgte ikke medfører forringelse af naturtyper og levestanden for arter, som området er udpeget for.

Det er formålet med fredningen at sikre, at udsigten til kirken ikke ødelægges midlertidigt eller vedvarende.

Fredningsnævnet lægger til grund, at de 6 lys-pullerter og de 3 nye lysstandere ikke vil have nogen betydning for indblikket til og udsynet fra kirken. Da det ansøgte således ikke er i strid med fredningens formål, meddeles der dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 og stk. 2 til det ansøgte på vilkår,

at de lamper, der opstilles, svarer til beskrivelsen i ansøgningen,

at lamperne placeres som anvist ovenfor, og

at gravearbejde udføres efter Museum Sønderjyllands anvisninger.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddjyland, Sydlig del
Esbjerg, den 6. december 2018


Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Formanden for menighedsrådet, Viggo Christensen, viggoc1212@gmail.com

Tønder Kommune, teknisk@toender.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Tønder, soren@eller.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, toender@dof.dk

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådet Tønder: sydvestjylland@friluftsradet.dk

Tønder Provsti, toender.provsti@KM.dk

Ribe Stift, kmrib@km.dk

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.nr.: 9968 8800
E-mail: sydjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

6. november 2024
FN SJS 23/2024

FN SJS 23/2024: Ansøgning fra Rømø Sogns Menighedsråd om dispensation til etablering af en el-ladestander på ejendommen Havnebyvej 154, 6792 Rømø, inden for fredningen af Rømø Kirke og fredningen af Vesterhede Rømø

Fredningsnævnet har den 24. april 2024 modtaget en ansøgning fra Rømø Sogns Menighedsråd om dispensation til etablering af en 140 cm høj Clever el-ladestander (grøn) på ejendommen Havnebyvej 154, 6792 Rømø, matrikelnummer 143, Kirkeby, Rømø, inden for fredningen af Rømø Kirke (Sct. Clemens Kirke).

Fredningsnævnets formand har i medfør af bekendtgørelse om forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens oplysninger

På billederne nedenfor ses den ønskede placering af det ansøgte (det fredede areal, jf. nedenfor vedrørende de relevante fredninger, ses skraveret med blå på det nederste billede):



Lokation	Sct. Clemens kirke
Adresse	Havnebyvej 152, 6792 Rømø
Installation	1 stk. EBG Compleo 22kW ladestander med 2 udtag
Antal pladser	2 pladser
Påkerselskikring	Pulvert
Skiltning	Jf. kontrakt
Bemærkning	Placeres i græs - der etableres grus underlag på p-areal



Både Ribe Stift og Den Kgl. Bygningsinspektør har anbefalet, at der meddeles dispensation til det ansøgte.

Tønder Kommune har vedrørende Natura 2000 og bilag IV-arter anført følgende:

”Placeringen ligger ikke inden for Natura 2000, og Tønder Kommune vurderer, at etableringen af en ladestander ikke vil påvirke de nærmeste Natura 2000-områder, da der er ca. 500 meter til det nærmeste område, og etableringen af en ladestander vil kun påvirke det berørte område.

Der er ingen bilag IV-arter registreret i eller tæt på den ønskede placering. Da der samtidig er tale om et lille indgreb på et areal, som i forvejen benyttes til parkering, vurderer Tønder Kommune, at opførelsen af en ladestander ikke vil påvirke bilag IV-arter.”

Der er den 13. februar 1956 tinglyst en fredningsservitut – en såkaldt Exner-fredning – på ejendommen med det formål at sikre indsigten til og udsigten fra kirken. Fredningen har følgende indhold:

”Arealerne må ikke bebygges. Ej heller må de beplantes således, at udsigten til kirken ødelægges midlertidigt eller vedvarende. Der må ikke på arealerne opsættes skure, udsalgssteder, boder, vogne til beboelse eller opbevaring af redskaber eller lignende. Ej heller må der på arealet opsættes toiletter, hønsehuse, pelsdyrfarme, hundegårde eller lignende, sprøjtehuse, benzinstandere, transformatorstationer eller master til elektriske ledninger.”

Den omhandlede matrikel er desuden omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 28. juni 2002 om fredning af Vesterhede på Rømø. De relevante fredningsbestemmelser er indsat nedenfor:

§ 1 Formålet med fredningen

Fredningen har til formål,

- at skabe en varig sikring af områdets landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier, herunder samspillet mellem hedearealerne og de egnstypiske huse,
- at skabe mulighed for, at der kan ske naturpleje og naturgenopretning i området, således at områdets natur- og kulturhistoriske værdier bevares og forbedres og
- at sikre offentlighedens adgang til arealerne og til veje og stier i området.

§ 2. Bevaring af området

De fredede arealers natur- og kulturværdier skal sikres, bevares og forbedres.

...

§ 5. Terrænændringer

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således hverken ske opfyldning, udnyttelse af forekomster i jorden, planering eller afgravning af terrænet eller udjævning af diger...

§ 6. Bebyggelse m.v.

Der må ikke opføres ny bebyggelse. Der kan dog med fredningsnævnets godkendelse opføres tilbygninger, udhuse, garager og lignende i forbindelse med eksisterende bebyggelse...

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Ved brev af 30. april 2024 har fredningsnævnet anmodet Tønder Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Tønder, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt, Friluftsrådet Tønder, Tønder Provsti, Ribe Stift og Rømø Sogns Menighedsråd om bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist til den 14. maj 2024.

Miljøstyrelsen har i den forbindelse bemærket, at det korrekte matrikelnummer er nummer 143 – og ikke nr. 1816. Miljøstyrelsen har desuden bemærket, at den omhandlede ejendom – udover fredningen af Rømø Kirke – også er omfattet af fredningen af Vesterhede Rømø, Rømø Kirkeby.

Ribe Stift har den 5. september 2024 – på fredningsnævnets forespørgsel – bekræftet, at det ansøgte rettelig ønskes opført på matrikelnummer 143, og stiftet har i den forbindelse fremsendt en korrigeret ansøgning.

Fredningsnævnet har den 28. oktober 2024 modtaget oplysninger vedrørende Natura 2000 og bilag IV-arter fra Tønder Kommune.

Der er ikke herudover modtaget bemærkninger.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det fremgår videre af stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Det fremgår desuden af stk. 3, at medmindre betingelserne i § 65, stk. 3, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan 1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller 2) ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Det ansøgte ønskes placeret forholdsvis langt væk fra kirken på en allerede etableret parkeringsplads. Det ansøgte er desuden af meget begrænset størrelse og er holdt i en farve, der ikke skiller sig markant ud fra de øvrige omgivelser på stedet.

Fredningsnævnet finder herefter ikke, at de nævnte fredninger er til hinder for, at der meddeles dispensation til det ansøgte.

På denne baggrund, og idet fredningsnævnet lægger til grund, at det ansøgte ikke vil påvirke hverken udpegede Natura 2000-områder eller registrerede bilag IV-arter negativt, meddeler fredningsnævnet dispensation til det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevnenes-hus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 6. november 2024

Henrik Tosti
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Tønder Kommune, teknisk@toender.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, planer@msj.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Tønder, toender@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, toender@dof.dk

Friluftsrådet centralt, fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådet Tønder, sydvestjylland@friluftsradet.dk

Tønder Provsti, toender.provsti@KM.dk

Ribe Stift, kmrib@km.dk

Rømø Sogns Menighedsråd, 9062@SOGN.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.nr.: 9968 8800
E-mail: syddjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

17. marts 2025
FN SJS 2/2025

FN SJS 2/2025: Ansøgning om dispensation til etablering af skovkirkegård inden for henholdsvis fredningen af Rømø Kirkes omgivelser og fredningen af Vesterhede på Rømø

Fredningsnævnet har den 15. januar 2025 modtaget en ansøgning fra Ribe Stift, som på vegne af Rømø Sogns Menighedsråd anmoder om dispensation til etablering af en skovkirkegård på matrikelne 142 og 1818, Kirkeby, Rømø, hvoraf sidstnævnte matrikel er beliggende inden for henholdsvis fredningen af Rømø Kirkes omgivelser og fredningen af Vesterhede på Rømø.



Fredningsnævnet har besluttet at meddele dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens oplysninger

Det fremgår af ansøgningen, at den til Rømø Kirke (Sct. Clemens Kirke) tilhørende kirkegård er begravelsesplads for hele Rømø. Der er ikke for tiden problemer med manglende kapacitet på kirkegården, hvorfor ønsket om at etablere en skovkirkegård i stedet skal søges i tidens ønsker og efterspørgsel om at kunne blive begravet i naturen, hvor især skov er blevet populært. Menighedsrådet finder derfor, at det er en oplagt mulighed at inddrage det nævnte areal til kirkegård for derved at kunne tilbyde urnegravsteder i den eksisterende skov.

På billederne nedenfor ses de eksisterende forhold, ligesom det på det sidste oversigtsbillede er skitseret, hvordan de fremtidige forhold vil tage sig ud, hvis det ansøgte imødekommes.

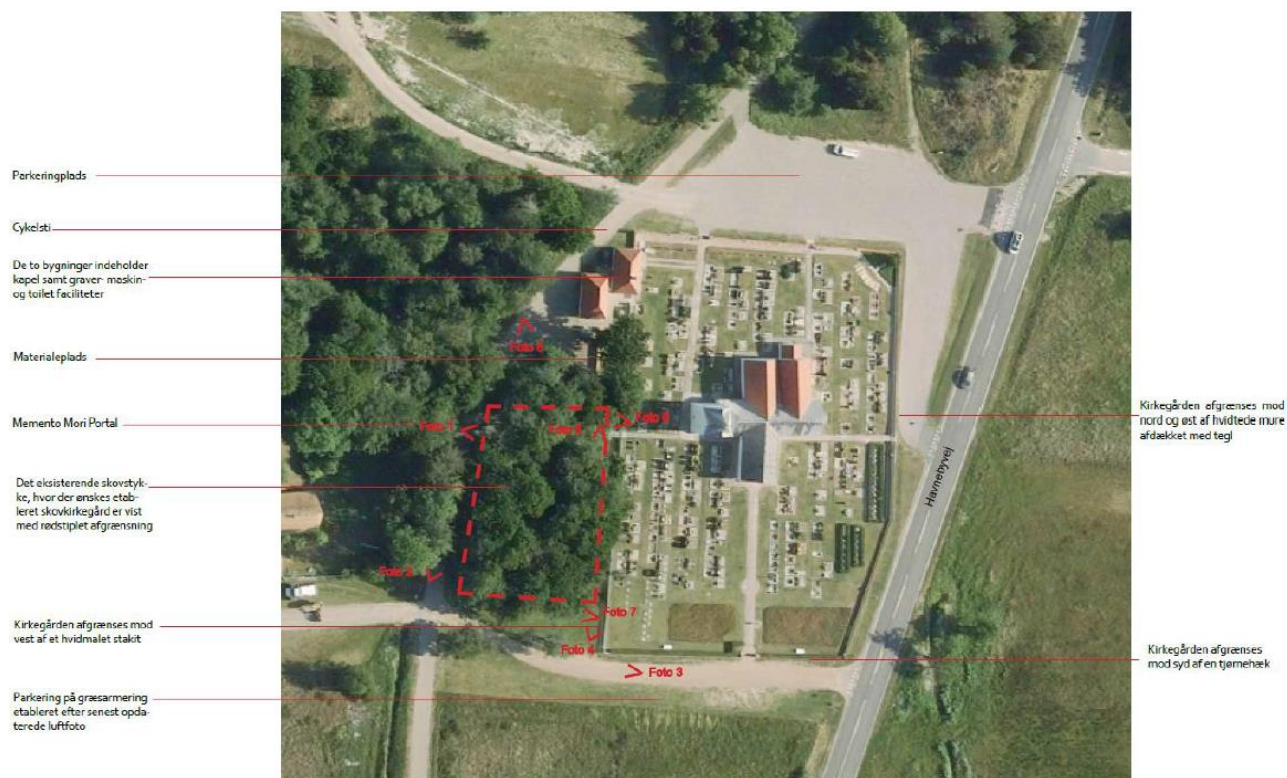




Foto 1 Memento Mori Portalen, som bliver den nye adgang fra vest



Foto 2 Det lille skovstykkets vestside, set fra syd - i baggrunden anes den hvidmalede Memento Mori Portal



Foto 3 Sydafgrænsningen af den eksisterende kirkegård med skovstykket vest for den eksisterende kirkegård



Foto 4 Den eksisterende kirkegårds afgrænsning mod vest



Foto 5 Vestafgrænsning eksisterende kirkegård set fra nord



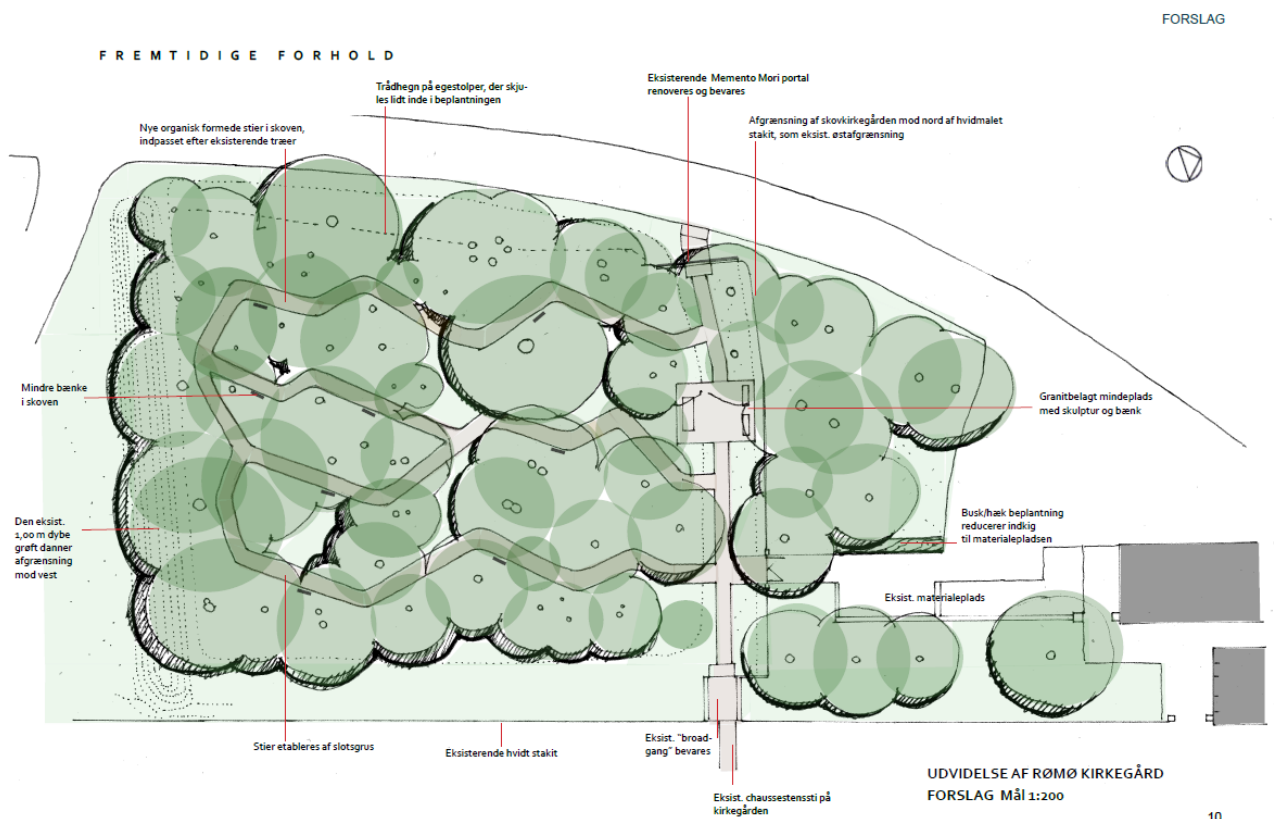
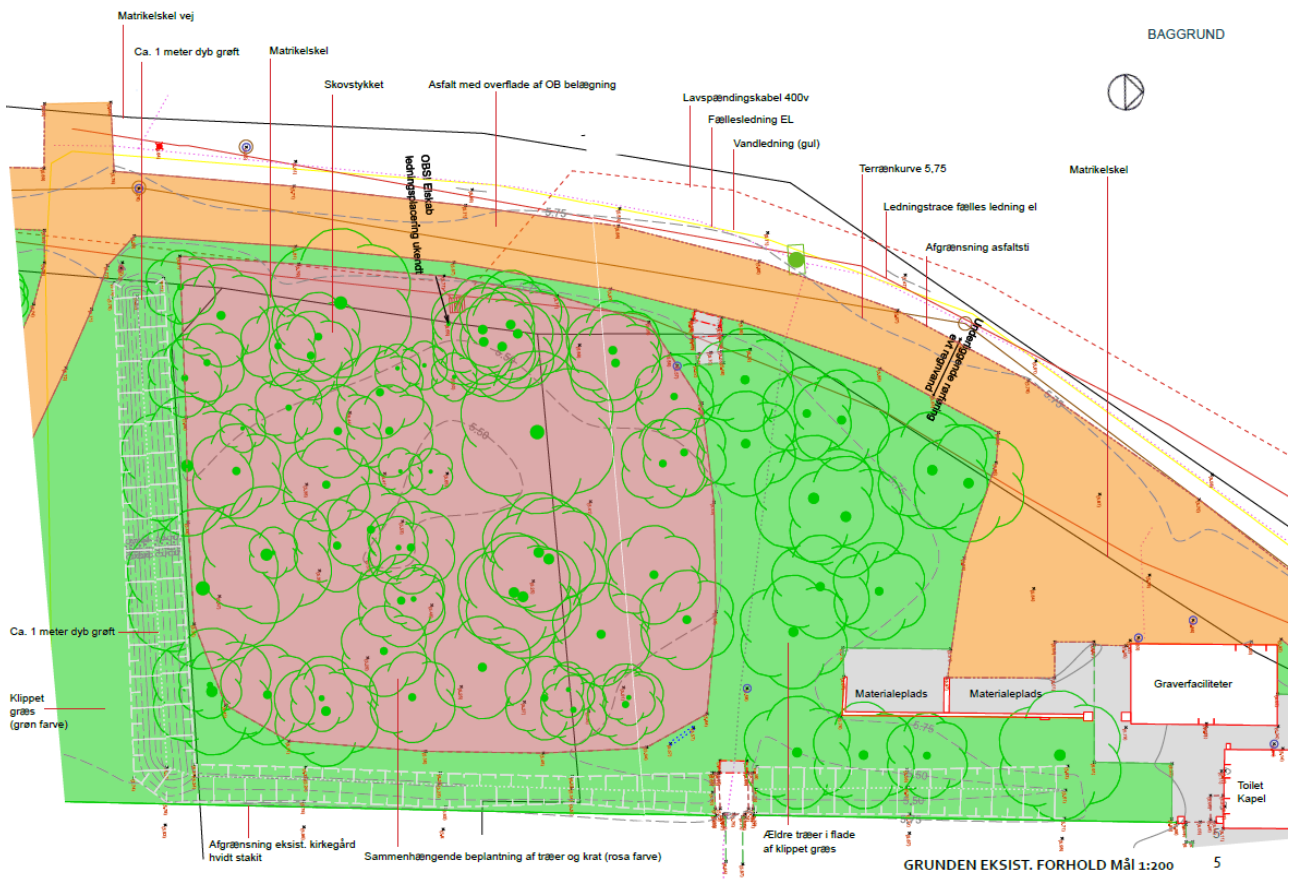
Foto 6 Adgang fra eksisterende kirkegård til græsarealet nord for skovstykket og med Memento Mori Portalen i baggrunden



Foto 7 Skovstykket er mod syd er afgrænset af ca. 1 m dyb greft



Foto 8 Skovstykket med forareal af klippet græsflade og ældre træer. Til venstre i baggrunden ses stakittet ind mod den eksisterende kirkegård og til højre Memento Mori Portalen og cykelstien



Både Ribe Stift og Tønder Provsti har godkendt det ansøgte.

Nationalmuseet ved museumsinspektør Claus Rohden Melin Bagge har anført følgende:

”Nationalmuseet har fra Ribe Stift modtaget anmodning fra Rømø Sogns Menighedsråd om udtalelse vedr. etablering af skovkirkegård på et areal umiddelbart vest for den eksisterende kirkegård. Fremsendt er projektmateriale udarbejdet af Møller & Faur-skov Landskabsarkitekter 8. august d.å.

Menighedsrådet oplyser, at det er et stort ønske fra menigheden, at der etableres en skovkirkegård, der er tilknyttet en kirke og ikke er drevet i privat regi. Fremdeles forventes etableringen af en skovkirkegård at kunne bidrage til at imødegå at endnu flere ønsker at blive strøet på havet. Der ønskes udelukkende urnenedsættelser på den ønskede skovkirkegård.

Arkitekten har udarbejdet et velbelyst projekt vedr. etableringen af en skovkirkegård på to matrikler (matr. 142 og matr. 1818, Kirkeby, Rømø) umiddelbart vest for kirkegården.

Museet skal bemærke, at de pågældende matrikler er omfattet af en Provst Exner-fredning fra 1953, og af fredningsservitutten fremgår det, at ”arealerne ikke må bebygges, Ej heller må de beplantes således at udsigten til kirken ødelægges midlertidige eller vedvarende...”

Bevoksningen blokerer utvivlsomt for udsigten fra kirken, men som det fremgår af projektmaterialet var matriklerne skovdækket på fredningstidspunktet. Der nævnes ikke noget i fredningsbestemmelserne om, at beplantningen skal fjernes. Stiftet bør derfor principielt afklare, hvorvidt menighedsrådet har haft pligt til at fjerne bevoksningen. Er det ikke tilfældet, ser museet ikke noget til hinder for, at der etableres en skovkirkegård som ønsket.

Museet hæfter sig desuden ved, at der skal foretages afrømning af muld-/tørvelag og andre gravearbejder i forbindelse med etableringen. En arkæologisk undersøgelse derfor komme på tale. Undersøgelsen betales af bygherren, dvs. menighedsrådet, og medtages i budgettet. Da det berørte areal er beliggende udenfor kirkegården, i umiddelbar nærhed af Rømøs bevarede middelalderkirke, skal undersøgelsen udføres af Museum Sønderjylland, der har den antikvariske myndighed i Tønder Kommune, og som kan kontaktes pr. mail via planer@msj.dk.

Med ovenstående bemærkninger anbefaler Nationalmuseet etableringen af skovkirkegården i tilknytning til Rømø Kirke.”

Den Kgl. Bygningsinspektør, Nøhr & Sigsgaard Arkitektfirma A/S, ved Jacob Ingvarsen, har anført følgende:

”Vi har 17.09.2024 modtaget anmodning om udtalelse.

Vi har modtaget:

Dispositionsplansforslag for Rømø Skovkirkegård, udarbejdet af Møller og Faurskov 8. august 2024.10.10.

Det er ønsket at placere skovkirkegården i et skovstykke vest for den nuværende kirkegård. Placering af sympatisk af flere årsager. Vi anser det for afgørende for en kirkegård – traditionel eller skovkirkegård, at den har en tydelig tilknytning til kirken og kirkelivet.

På den traditionelle kirkegård stedes de døde til hvile på en lille matrikel, en have med hæk omkring og historisk set med de to træer, der bandt egnens beboere til stedet, kirken og kirkegården. Skovkirkegården har en tvangfrihed over sig som mange i dag bedre kan se sig selv stedt til hvile under. Bagsiden af tvangfriheden er ligegyldigheden, og her anslår det aktuelle forslag en vis alvor med en fin uhøjtidelig stemning i det ikke-så-plejede skovstykke, de svungne gange og de enkle felter, hvor alle ligger under ensartede sten og alle vender mod øst. De døde var del af et samfund og huskes for det, de var – del af noget større end deres egen familie.

Med til helhedsbilledet er reaktivering af Memento Mori porten, der giver mindelser til Gudsageren i Christiansfeld, mens de let hævede mindeplader er et motiv kendt fra Mindelunden i Ryvangen nord for København, som er usædvanlig ved at være et udramatisk sted, der blot husker os på de døde.

Det eneste, vi ikke synes er så velfungerende, er forpladsen med chausséstensfeltet. Er det nu nødvendigt eller ville det være bedre at indrette dette sted som en pause af en særlig beplantning, mens bænke og plinte kunne stå og ligge mere uformelt?

Det høje grundvandsspejl er jo en udfordring, vi skal vænne os til mange steder i fremtiden, og derfor et forhold, vi ikke kan undgå på et sted som Rømø.

Vi opfordrer derfor til at se kritisk på skovkirkegårdens supplerende planter, så der vælges arter, der elsker at stå med fødderne i vand. Vi er med andre ord ikke så bekymrede for det høje grundvandsspejl, men forestiller os dog, at urner får en særlig vandtæt lukning.

Vi har ingen indvendinger mod projektet, der anbefales til godkendelse. Men glæder os til at besøge den færdige kirkegård.”

Styrelsen for Patientsikkerhed ved overlæge Danny Haimes har vedrørende det sundhedsmæssige aspekt anført følgende:

”Styrelsen for Patientsikkerhed har ingen sundhedsfaglige indvendinger mod udvidelsen af den eksisterende kirkegård. Kommunen har oplyst, at der ikke er risiko for

forurening af drikkevand og at jordbundsforholdene er de samme som for den eksisterende kirkegård, som ligger lige op ad den tiltænkte nye kirkegård.”

Tønder Kommune har vedrørende Natura 2000 og bilag IV-arter anført følgende:

” ...

Natura 2000 og bilag IV arter

Vi har vurderet det ansøgte i forhold til bekendtgørelse om Administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter. Det er vores vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv kan påvirke et Natura 2000- område væsentligt, grundet afstanden på ca. 545 m til nærmeste Natura 2000- område, som er et Ramsarområde (Vadehavet), et Habitatområde (Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde) og et Fuglebeskyttelsesområde (Rømø).

Der er ikke registreret bilag IV-arter på matriklen ved opslag på Danmarks Naturdata. Det ansøgte vil efter vores vurdering ikke medføre beskadigelse eller ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

...”

Matrikelnummer 1818, Kirkeby, Rømø, ses omfattet af to forskellige fredninger, henholdsvis en kirkefredning (en såkaldt Exner-fredning) og en arealfredning. Matrikelnummer 142, Kirkeby, Rømø er ikke omfattet af nogen af de to nævnte fredninger. De forhold, som fredningsnævnet skal tage stilling til angår således alene den del af ansøgningen, der vedrører matrikelnummer 1818.

Kirkefredningen ses tinglyst på matriklen den 13. februar 1956 og har til formål at sikre den frie beliggenhed af Rømø Kirke, således at kirken og kirkegårdens omgivelser også for eftertiden kan fremtræde så værdigt som muligt. Fredningen har følgende indhold:

Arealerne må ikke bebygges. Ej heller må de beplantes således, at udsigten til kirken ødelægges midlertidigt eller vedvarende. Der må ikke på arealerne opsættes skure, udsalgssteder, boder, vogne til beboelse eller opbevaring af redskaber eller lignende. Ej heller må der på arealerne opsættes toiletter, hønsehuse, pelsdyrfarme, hundegårde eller lignende, sprøjtehuse, benzinstandere, transformatorstationer eller master til elektriske ledninger.

Arealfredningen angår Naturklagenævnets afgørelse af 28. juni 2002 om fredning af Vesterhede på Rømø. De relevante fredningsbestemmelser er indsat nedenfor:

§ 1 Formålet med fredningen

Fredningen har til formål,

- at skabe en varig sikring af områdets landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier, herunder samspillet mellem hedearealerne og de egnstyptiske huse,

- at skabe mulighed for, at der kan ske naturpleje og naturgenopretning i området, således at områdets natur- og kulturhistoriske værdier bevares og forbedres og
- at sikre offentlighedens adgang til arealerne og til veje og stier i området.

§ 2. Bevaring af området

De fredede arealers natur- og kulturværdier skal sikres, bevares og forbedres.

§ 3. Arealanvendelsen

- A. De dyrkede arealer må udnyttes som hidtil. Der kan uanset fredningen foretages sædvanlig landbrugsmæssig drift, herunder omlægning. Der må dog ikke anlægges juletræs- eller pyntegrøntskulturer, etableres nye læhegn eller foretages anden tilplantning med træer og buske, jf. dog § 7. Der må ikke oprettes pelsdyr- eller fjerkræfarme, hjortefarme, drivhusgartnerier eller lignende, eller holdes frilandssvin.
- B. Udyrkede arealer som hede- og klitarealer samt arealer, der ikke tidligere har været dyrket, må ikke opdyrkes, gødskes eller sprøjtes, ligesom der ikke må foretages beplantning.
- C. Affald, udrangerede maskiner eller lignende genstande må ikke henkastes eller anbringes på arealerne.

...

§ 5. Terrænændringer

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således hverken ske opfyldning, udnyttelse af forekomster i jorden, planering eller afgravning af terrænet eller udjævning af diger...

§ 6. Bebyggelse m.v.

Der må ikke opføres ny bebyggelse. Der kan dog med fredningsnævnets godkendelse opføres tilbygninger, udhuse, garager og lignende i forbindelse med eksisterende bebyggelse...

§ 7. Beplantning m.v.

Eksisterende læplantning og -hegn kan bevares og må kun forynges eller erstattes med hjemmehørende træer og buskarter, jf. den til enhver tid eksisterende liste over hjemmehørende arter, som udarbejdes af Skov- og Naturstyrelsen.

Yderligere tilplantninger med hjemmehørende træer og buskarter kan ske i umiddelbar tilknytning til eksisterende bebyggelse. Sådanne tilplantninger ved de i § 6 nævnte egnstypiske eller fredede huse, bortset fra beplantningen på matr.nr. 115, kan dog kun ske efter fredningsnævnets godkendelse.

§ 8. Hegning og offentlighedens adgang

Der må ikke opsættes hegn bortset fra sædvanligt landbrugshegn og hegn omkring huse, og kun såfremt de opføres som egnstypiske hegn i umiddelbar tilknytning til den eksisterende bebyggelse. Hegning ved de i § 6 særligt nævnte huse kræver dog fredningsnævnets godkendelse. Fredningsnævnet skal meddele dispensation, hvis det ansøgte skal tillades.

Offentligheden har adgang til de udyrkede arealer og til veje og stier i området i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens bestemmelser herom, jf. naturbeskyttelseslovens §§ 24 og 26.

...”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 13. marts 2025, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, dommer Henrik Tosti, det ministerudpegede medlem, Aksel Voigt, og det kommunalt udpegede medlem, Hans Kristensen. Desuden deltog Tønder Kommune ved Lis Grønbæk Knudsen, Friluftsrådet ved Werner Straadt, Rømø Sogns Menighedsråd ved Laust Petersen, Helle Atzen og Viggo Christensen, ligesom graver Kian Karstens var til stede.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Viggo Christensen og Helle Atzen oplyste, at der på landsplan er et stigende ønske om at blive begravet/bisat andre steder end de traditionelle. Det vil derfor være naturligt at etablere en skovkirkegård på det ønskede sted tæt på kirkegården. De har med projektet forsøgt at tilgodese fredningerne. Det omkransende hegn vil i det væsentlige blive overgroet med beplantning, hvorfor udtrykket vil fremstå mere neutralt/naturligt, end hvis man blot ser det på hvide hegn isoleret set. Udgåede træer skal fældes, men ellers vil der kun i minimalt omfang skulle fjernes vegetation m.v. – af hensyn til anlæg af stier og urnegravsteder. Det skal fortsat fremstå ”vildt”. Der vil ikke i øvrigt blive behov for at ændre på terrænet. De seneste 10 år har der kun været otte urnenedsættelser på Rømø, så det er ikke forventningen, at skovkirkegården vil blive ”overrendt”. Det har gennem mange år været en tradition på Rømø, at man får sin aske spredt over havet. Man ønsker dog at tilgodese de ønsker, der måtte være om at blive stedt til hvile på en anden måde end den gængse.

Lis Grønbæk Knudsen oplyste, at kommunen ikke har nogen indvendinger mod det ansøgte.

Werner Straadt tilsluttede sig kommunens tilkendegivelse.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, 1. pkt., meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Det fremgår videre af stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde (Natura 2000), hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Det fremgår desuden af stk. 3, at medmindre betingelserne i § 65, stk. 4, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan 1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller 2) ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier (såkaldte bilag IV-arter).

Det ansøgte skal anlægges på et sted og på en sådan måde, at de fredningsmæssige interesser kun i minimalt omfang vil blive påvirket. Der er desuden tale om et projekt, der tilstræber at tilgodese samfundsmæssige interesser/ønsker.

Indsigten til og udsigten fra kirken er fra matrikelnummer 18181 begrænset af skoven og anlæggelsen af en skovkirkegård vil ikke påvirke indsigten eller udsigten fra kirken yderligere. For så vidt angår Vesterhede-fredningen vil etableringen af skovkirkegården ikke ændre områdets landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier, da der kun vil blive fældet enkelte døde træer.

Herefter, og idet fredningsnævnet samtidig lægger til grund, at det ansøgte ikke vil kunne påvirke for beskyttede Natura 2000-områder og beskyttede bilag IV-arter negativt, meddeler fredningsnævnet dispensation til det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte

sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevnenes-hus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 17. marts 2025

Henrik Tosti
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Tønder Kommune, teknisk@toender.dk

Miljøstyrelsen, mail@sgav.dk

Naturstyrelsen, vad@nst.dk

Nationalpark Vadehavet, vadehavet@danmarksnationalparker.dk

Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, planer@msj.dk

Nationalmuseet, Claus.Rohden.Melin@natmus.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Tønder, toender@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, toender@dof.dk
Friluftsrådet centralt, fr@friluftsradet.dk
Friluftsrådet Tønder: sydvestjylland@friluftsradet.dk; toender@friluftsradet.dk
Tønder Provsti, toender.provsti@KM.dk
Ribe Stift, kmrib@km.dk, ion@km.dk
Rømø Sogns Menighedsråd, 9062@sogn.dk
Møller & Fauerskov Landskabsarkitekter, am@mflandskab.dk